

Бурят-Монголой ҮНЭН

УЛС-ЫН ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДУУДЭЙ,
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭГЭЭН ДЕМОКРАТИЧЕСКА ХУНГУУЛИЙН СИСТЕМЭ

1950 оной декабрьда болохо, ажалшад депутатудай нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудтэ бэлдэхэд бүхы орон дотор түрөөр абуулагдажа байна.

РСФСР-эй ажалшад депутатудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельской ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтанууд тухай Дүрим ба тунхаглагдаа, энэ хунгалтанууд дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Конституциин — Сталиний Конституциин элдэршгүйгүи принципүүд дээрэ бүрмүсэндэ үндэлэнхэй. Ажалшад депутатудай нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтанууд тухай Дүрим хунгаха советскэ, бодото арай социалистическэ демократическэ гол удха ба ёһые харуулна.

Советскэ, социалистическэ демократическэ тайлбарилан толорхойлохо зуураа нүхэр Сталиний аманай ёһоор, «бэе бэелдэ зүрхшэнхэй байдаг капиталистическэ аманай ба капиталистическэ аманай үндэснүүдэдэ бүрмүсэндэ үндэлэнхэй. Ажалшад депутатудай нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтанууд тухай Дүрим хунгаха советскэ, бодото арай социалистическэ демократическэ гол удха ба ёһые харуулна.

Тунхаглагдажа Дүрим хунгалтануудын үнэргэхэ гүрим тухай, списогуудые зохиолгохоо үндэлд, голосованиин, результатудые толорхойлохо хүрээндэ хунгуулийн кампаниин үнэргэхэ тухайда эли ба олоор заажа үгэнэ. Тус документын бүлэг бүринь, статья бүринь арайда дура хүсөөлөө сүлөөтэйгөөр бэелүүлжэ ябадал хангалда, советскэ конституцияар тогтодон баталагдахан эрхэнүүд бэелүүлжэ арга боломжые гажидан бүридэ олгохо ябадала зохиолдогдана.

Нутагай Соведаудтэ депутатудые хунгалга хадаа СССР-эй Верховно Советтэ, союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведаудтэ хунгалга хунгалтануудтэ альяр, бүгэдэниинь, тэгш ба сэхэ хунгуулийн үндэлэ баримталан, нюуса олоор голосовалагдажа хунгалтадаар хэлдэгэ байха үндэлэ РСФСР-эй 18 наһа гүйсэхэн бүхы гражданинууд аман ба национальна илгаанаа, эрхэниин илгаанаа, шажан шүтэлгэе, эрдэм хургуулийн цэнхэнэ, түбхинэн хурижалнаа, социальна уг гарбалнаа, зөөн шадалай эргэлхэ ба гэрлэн сагай ажал-ябуулагда дүлдилангүйгөөр, депутатудые хунгалгада хабаадаха ба ажалшад депутатудай Соведаудтэ хунгалгада эрхэтэй, харин хаа дутуугай хүнүүд ба хунгуулингаа эрхые сүлдээр хаагдахан нуорнууд тиимэ эрхэ эдэлхэгүи байна.

Коммунистическэ партиин политическэ бата мүнхэ үндэлэ болгон тогтоогдон манай советскэ обшественнэ ба гүрэнэй байгуулагда хадаа дэлхэй дээрэ эгээн демократическа байгуулагда мүн. Советскэ, социалистическэ демократи — дээдэ түхэлэй демократи. Энэ хадаа гүрэнэй захиргаанда ажалшад саг үргэлжэ элдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хангагда. Социалистическэ демократи

болбол буржуазна демократиһаа үндэлээрөө илгаатай. Социалистическэ демократическэ агууехэ туйлалтанууд манай хунгуулийн системэ дотор эли тодоор харагдана. Хунгуулийн системэ демократическа системэ ондоо нэгшье капиталистическэ орондо байхагүй, байхашье аргагүй.

Буржуазна ороочудтахы конституциинуд ба хунгуулийн хуулинууд хадаа демократическа эхилэлгэ ба бүгэдэниинь хунгуулийн эрхэ гэхэ мэтые нудэ халхалхын тэдхэ соносолог ба тунхагладаг, тингээд демократическа эрхэнүүд, сүлөөчүдые тон бираггүй болгоон дурдалгануудые ба хизаарлалануудые хэлэгынэ элитэ.

Америкын Холбоото Штадуудтахи, жэшээлхэдэ, 48 штадуудай хунгуулийн хуулинууд доторн ажалшад эрхэнүүдые хизаарлаһан хамтадаа 50 үлүүтэй элдэб цэнхэнүүд — түбхинэн хунгалгай цэнх, хунгуулийн налог, үзэг бэшг мэдэхэ талаарн хунгуулийн эрхые хизаарлалга гэхэ мэтэ байдаг. Хунгуулийн налог, үзэг бэшг мэдэхэ тунхага цэнх хадаа ажалшад олонинтэлэ, илангаяа негрнүүдтэ эсэргүү шүгдүүлэгдэнхэй байжа, олон миллион ажалшадые хунгалтануудта хабаадалгаһаа холодоно.

Манай орон доторхи хунгалтанууд хадаа буржуазна демократи гүрэнүүдтэхинээ тал ондоо, үнэхөөрөө сүлөөтэ, үнэхөөрөө демократическэ байна. Россияка федерациин нутагай Соведаудтэ хунгаха «хунгалтанууд тухай Дүримэй» бүхы статьянууд тус ушарые үшөө дахин гэршэлхэ. Хунгалтадай списогуудые зохиолгын гүрим простой ба эли тодо байна. Хунгалта бүхэн тэрээн тухай гаргалдаһан буруу зүйл тухай мэдүүлгэ бариха эрхэтэй, тус мэдүүлгыенэ нутагай Совет гурбан хоногой болзорлоо оройтуулангүй хаража үзэхэ уялагатай.

Хунгуулийн бүхы комиссинууд хуулиһа ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшад профессиональна организациинууд, кооперативна организациинууд, коммунистическэ партиинна организациинууд, залуушуулай организациинууднаа, культура, техникэ ба научна обшественууднаа болон бусад обшественнэ организациинууд ба ажалшад обшественууднаа, тэрэшлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшад, сэрэгтэй частнуудтахи сэрэгтэй алба хэргшэдэй суглаанууднаа, колхозууд ба тосхонунда таряашад, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшад тухай суглаанууднаа томилогдон түлөөлгшэдһөө бүридэхэ юм.

Бэе хүсэхэн бүхы хүн зон, нутагай Соведаудтэ депутатудай кандидатурануудые дэбжүүлгээ, зүшэн хэлсэлгээ хабаадаха эрхэтэй ба арга боломжотой байна.

Хунгалтад болбол нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудай үедэ депутатудай кандидатуудта үндэр дээдэ эрилтэнүүдые табиха байһаниинь элитэ. «Засагай нутагай ямар-нэгэн орган городой ба деревниин ажалшад ай олон янзын ба улам үргажэ байгаа эрилтэнүүдэй заримые хангажа шалангүй байдаг ушар бии. Ши һанан хургуули баря гүш, али барягүи гүш? Гэр байрын условинуудые найжаруулаа гүш? Ши бюрократ бэш гүш? Манай ажалые бүри ехэ үрэтэй, манай ажабайдалые бүри культурна болгогдодо туһалаа гүш? гээн эрилтэнүүдые үндэлэ болгон, олч миллион хунгалтад кандидатууд

тушаа хандажа, хэргэгүшүүдые списогуудтэ зуража гаргаад, эрхимүүдые дэбжүүлэн, тэдэнэй кандидатурануудые табиха байна» гэжэ нүхэр Сталян хэлээ нэн.

Ажалшад депутатудай нутагай Соведаудтэ хунгахан хууль хунгалтанууднаа хойшо үн-гэрөөшэ богонихон болзор соо коммунистическэ байгуулаһан бүхы фронтнууд дээрэ советскэ арал онсо гайхамшаг амжалтануудые туйлаа. Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлые болзорноон урид дүүргэхы түлөө, промышленностин, хүдөө ажахын ба культурын хүсэн түгэс шэнэ дэбжэлтын түлөө тэмээл дотор, хаа хаанагүй — городто ба деревнидэ — социалистическэ Эхэ орондоо, Ленин — Сталиний партида хизааргүй үнэн шэнэ хүнүүд, шадабари бэлиг түгээ эмхидхэлшэд ба хүтэлбэрлэгшэд ургаа. Иймэ хүнүүд — олон миллион. Эдэнэй эрхимүүдэнэ нутагай Соведаудтэ депутатудай кандидатууд болгогон арадаар дэбжүүлгэхэнэ лабай. Эрхим хүнүүдые депутатуд болгон хунгалга хадаа нутагай Соведаудые бүри бэхжүүлхэ, оройно экономикын ба культурын саашанхи бадаралтын түлөө, ажалшад аман тэнгилэн байдалые улам найжаруулын түлөө тэмээлэ нутагай Соведаудтэ үүргые үшөө дээшэнэ үргэхэ байна.

Нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудта бэлдэхэл эхилээ. Нутагуудтахи партиинна организациинуудай зорилгон юуб гэбэл, бүхы ажалшад «хунгалтанууд тухай Дүримтэй» танилсуулха, хунгалта бүхэндэ тэрэнэй эрхые, советскэ хунгуулийн системын принципүүдые, социалистическэ демократическэ нүр хувые тайлбарилан ойлгуулха хэрэг болно. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада, хэблэлэй ба аман пропагандын, агитациин бүхы арга зүйлүүдые, пропагандистнууд ба агитаторнуудай олон тоото армине, үнэргэш хунгуулийн кампанинуудай үлдехи агитационниинь ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин хамаг баян дүй дүршэлые үргэнэр хэрэглэхэ шухала.

Ажалшад депутатудай нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудта бэлдэхэл олонинтын политическэ ба ажалай асары ехэ дэбжэлтын оршон байдала үн-гэрлэгдэхэ байна. Коммунизмын агууехэ сталинска бриллгануудай — Волга дээрхи Куйбышевска ба Сталинградска гидроэлектростанцинуудай, Туркменскэ Главна Каналай, Днепр дээрхи Каховско гидроэлектростанциин, Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналануудай тэсэбэе советскэ арал ехэ зоригжолтойгөөр бэелүүлжэ эхилээ. 1950 оной арайда ажахын түсэбэе болзорноон урда дүүргэхын түлөө Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурсыон улам үргэлэн дэлгэржэ байна. Амгалан тайбан зохион байгуулы ажал эрхилгэш советскэ арал болбол дай үүдхэгшэ империалистическэ хархисуудта эсэргүү, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмээлхэдэй агууехэ армин авангарда ябана. Зохион байгуулаһа арал хадаа өөрнөөгөө эрэдүйе этиглэ түгээсөөр харана. Социалистическэ байгуулаһамнай хүсэн түгэс ба илагдашагүй, советскэ демократин хүсэнүүдэнэ зориг бадаруудлаг ба барагдашагүй ехэ гэжэ энэ арал мэдэнэ.

Советскэ арал түрэл коммунистическэ партина, Советскэ правительствоя тойрон, нүхэр Сталиние тойрон тон нигтаар жагсаад, ажалшад депутатудай нутагай Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудта ошожо ябана. («Правды» октябрийн 3-най түрүү бэшгээ).

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Ташкент. Узбекскэ ССР-эй Верховно Советтэ Президиум болбол Узбекскэ ССР-эй ажалшад депутатудай областной, районно, городской, поселково, сельскэ, кишлагуудай ба аулануудай Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 24-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Вильнюс. Литовско ССР-эй Верховно Советтэ Президиум Литвагай ажалшад депутатудай областной, районно, городской, апилинковэ ба поселково Соведаудтэ хунгаха хунгалтануудые 1950 оной декабрийн 17-ной воскресеньедэ хэхээр зарлаба.

Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведуудтэ хунгаха хунгалтанууд тухай

Д У Р И М

(Туслах)

VII БҮЛЭГ

Депутадуудта кандидатууды дэбжүүлхэ гурим

Статья 60. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 109-дохы статьягай ёһоор депутадуудта кандидатууд хунгуулин округууд дэбжүүлэгдэхэ.

Ажалшадай депутадууд аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведуудтэ депутадууд болгодохо кандидатууды дэбжүүлхэ эрхэ хадаа общественнэ организацинуудта ба ажалшадай общественнуудта, коммунистическэ партийна организацинуудта, профессиональна союзуудта, кооперативна организацинуудта, ашууулай организацинуудта ба шуурна общественнуудта үгтэн хангагдаха байна.

Статья 61. Депутадууд болгодохо кандидатууды дэбжүүлхэ эрхэ общественнэ организацинуудай ба ажалшадай общественнуудай републиканска органоуд ба мүн тэдэнэй аймагуудай ба городской органоуд, тэрэһэлэн предприниматуудтахи болон эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай, сэрэгэй частнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй хамтын сугалаанууд, колхозууд, тосхонууд ба шуурнууд — таряашадай, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба алба хаагшад хамтын сугалаанууд бөлүүлхэ.

Статья 62. Ажалшадай депутадуудай Соведэй депутата дэбжүүлэгдэнэ кандидат тус нэгэн Сөвөдтэ имгата гансал округ соо баллотировалагдаха болохо.

Статья 63. Депутадуудта кандидатууд болбол тэдэниэ депутадуудта кандидатууд болгон дэбжүүлхэн округ соогоо хунгуулин Округной, мүн тэрэһэлэн Участково комиссинуудай гэшүүд байсха шадахагүй.

Статья 64. Хунгалтануудай эхилхэнэ урид 30 хоногхоо оройтонгүй, ажалшадай депутадуудай кандидатууды дэбжүүлхэн оройтонгүй, ажалшадай депутадуудай общественнэ бүхэ организацинууд гү, али ажалшадай общественнуудтаа депутадуудта кандидатууды дэбжүүлхэн хунгуулин тусхайта Округной комиссида регистрацида оруулха уялгатай.

Статья 65. Хунгалтануудай эхилхэнэ урид 20 хоногхоо оройтонгүй, ажалшадай депутадуудай городской Соведуудэй, городуудтахи районно Соведуудэй, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведуудэй депутадуудта кандидатууды дэбжүүлхэн общественнэ бүхэ организацинууд гү, али ажалшадай общественнуудтаа депутадуудта кандидатууды дэбжүүлхэн хунгуулин тусхайта Округной комиссида регистрацида оруулха уялгатай.

Статья 66. Депутадууд болгодохо кандидатууды дэбжүүлхэн общественнэ организаци гү, али ажалшадай общество хадаа кандидатууды регистрацида оруулхэн тула хунгуулин тусхайта Округной комиссида нэмэ документууды хүргэхэ уялгатай гэбэл:

а) депутата кандидатууды дэбжүүлхэн суглаанай гү, али заседаниэ Президиумэй гэшүүдэй гар тэблэгатай, тэдэнэй шуудгар нотагын заагаатай протокол, кандидатууды дэбжүүлхэн организациин нэр, суглаанда гү, али заседанида табалагдашад тус газар ба салин, депутата кандидатай фамили, нэрэ обог, тэрэһэнэй наһан, хунгалтот, партиинист, хэдэг ажалшад протокол соо заагдаһан байсха ёһотой;

б) депутата кандидатууды дэбжүүлхэн организациин бүтхөө тус хунгуулин округ соо баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгтэн тэрэ кандидатай мэдүүлгэ.

Статья 67. Хунгуулин Округной комисси хадаа Бурят-Монго-

лой АССР-эй Конституциин ба хунгалтанууд тухай энэ Дүримэй эрилтэниэ сахижа, общественнэ организацинуудаар ба ажалшадай общественнуудаар депутадуудта дэбжүүлэгдэнэ бүхэ кандидатууды регистрацида абаха уялгатай.

Хунгуулин Округной комисси болбол Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор регистрацида абһан протоколы депутатадта кандидат бүридэ зохёно. Регистрациин протоколэй нэгэ экземплярны хунгуулин тус округ дотор баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгтэн тэрэ кандидатай мэдүүлгэтэй хамта дары сагаа хунгуулин Аймагай, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ, Сомоной гү, али Поселково комиссида эльгээгдэнэ.

Статья 68. Депутада кандидатууды ажалшадай депутадуудай аймагай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомоной гү, али поселково Сөвөдтэ хунгаха хунгалтануудай хунгуулин Округной комиссиин үгтхөө регистрацида абаһана арасад байсха наһан, хунгуулин тус тус Аймагай, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ, Сомоной гү, али Поселково комиссида хоёр хоногтой болзор соо гомодожо болохо байна, тингээд тэрэнэй гарһан шимлэхэбэринэ өсөслэн дүүргэгдэдэг байна.

Статья 69. Ажалшадай депутадуудай аймагай Сөвөдэй депутата дэбжүүлэгдэжэ, регистрацида абһан кандидат бүрин фамили, нэрэ, обогын, наһан, хэдэг ажал, партиинист, мүн тэрэ кандидатууды дэбжүүлхэн общественнэ организациин нэрэ хадаа хунгуулин тусхайта Округной комиссинуудай хунгалтануудай болохохоо урид 25 хоногхоо оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

Ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомоной, поселково Соведуудэй депутадууд болгодохоор дэбжүүлэгдэжэ, регистрацида абһан кандидатууд тухай мэдээнүүд хунгуулин тусхайта Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ, Сомоной ба Поселково комиссинуудаар хунгалтанууд болохохоо урид 15 хоногхоо оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

Статья 70. Ажалшадай депутадуудай Сөвөдүдэй депутадуудта дэбжүүлэгдэжэ, регистрацида абһан бүхэ кандидатууд хунгуулин бюллетеньүүд соо заабол оруулагдаха зэргэтэй.

Статья 71. Ажалшадай депутадуудай, аймагуудай, городской ба городуудтахи районно Соведуудтэ хунгаха хунгалтануудай хунгуулин Округной комиссинууд, мүн тэрэһэлэн хунгуулин Сельскэ, Сомоной ба Поселково комиссинууд хунгалтануудай болохохоо урид 10 хоногхоо оройтонгүй хунгуулин бюллетеньүүдэ хунгуулин бүхэ Участково комиссинуудта эльгээхэ уялгатай.

Статья 72. Хунгуулин бюллетеньүүд Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй тогтооһон формоор, тус хунгуулин округ соохи хүн зоной хэлэнүүд дээрэ ба бүхэ хунгагшадые хангаха тоотойгоор хэблэгдэхэ ёһотой.

Статья 73. Хунгуулин тусхайта Округной комиссида регистрацида абһан кандидатууды дэбжүүлхэн организаци бүридэ ба мүн Бурят-Монголой АССР-эй гражданин бүридэ, Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 92-дохы статьягай ёһоор, тэрэ кандидатайгаа түлөө суглаан дээрэ, хэблэлдэ ба баһа ондоошы аргаар ямаршы наадгүй агитаци хэхэ эрхэ үгтэн хангагдаха.

VIII БҮЛЭГ

Хунгалтын үдэр

Статья 74. Ажалшадай депутадуудай аймагай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведуудтэ хунгаха хунгалтанууд Бурят-Монголой АССР дотор нэгэ үдэр соо хэблэхэ юм.

Статья 75. Хунгалтын үдэрые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиум хунгалтын болзорхоо урид хоёр на-

раһаа оройтонгүй тогтоохо. Хунгалтанууд хүдэлмэринбэшэ үдэрт хэдгэхэ.

Статья 76. Хунгалтаһаа урдахы хунгуулин Участково комисси болбол хунгалтын болохо үдэр ба хунгалта хэхэ газар тухай тунхаглажа гү, али ондоошы аргаар хунгалта үдэр бүхэндэ үргэнөөр мэдэсэжэ байна.

IX БҮЛЭГ

Голосовалха гурим

Статья 77. Хунгагшадай голосоо хунгалтануудай болохо үдэр хунгалта ниотагай сагаар үглөөнэй тухайна эхилжэ, хунин 12 час дотор хэдгэхэ.

Статья 78. Хунгалтануудай болохо үдэр үглөөнэй 6 наста хунгуу-

лин Участково комиссиин түрүүлгэшэ болбол комиссингаа гэшүүдтэй хамта байжа хунгуулин хайрсаһе ба тогтоогдоһон формын ёһоор бэлдэхэдэн хунгагшадай списогы шалгажа үзэхэ, тэрээнэйгээ хүүлээр хайрсагаа ха-

жа, комиссингаа тамгаар ласадан тамгалаад, голосуудаа үгжэ эхилгэтэ гэжэ хунгагшадые уриха.

Тамгануудай ба хунгуулин хайрсагуудай дүрсэ хэлбэринэ Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумээр тогтоогдохо.

Статья 79. Хунгалтанууды хэхэ гэр соо хунгуулин бюллетеньүүдэ хунгагшадай гүйсэдэхэ тусгаар таһалганууд гаргагдаха гү, али аминдаа кабинанууд түхээр дэхэ ёһотой. Тэрэ таһалганууд гү, али кабинанууд соонь хунгуулин бюллетеньүүдэ хунгагшадай гүйсэдэхэ үдэнь хунгагшаднаа бэшэ хэнэйшы, мүн хунгуулин Участково комиссиин гэшүүдэйшы байсха ябадал хорюултай.

Статья 80. Хунгагша бүхэн голосоо үгэхын тулада хунгуулин гэртэ ноураараа ержэ, голосовалха байна. Тинхээд хунгагшад хунгуулин бюллетеньүүдэ хунгуулин хайрсаг руу табижа голосоо үгэхэ.

Статья 81. Хунгуулин гэртэ ерхэн хунгагша болбол хунгуулин Участково комиссиин секретарьта гү, али тус комиссиин үгтхөө энэ хэрэгтэ түлөөлгэдэн гэшүүдэд паспортая гү, али колхозно книжка гү, али профсоюзай биледые гү, али ноурайнгаа ямар нэгэн ондоо үнэмшлэгтэ үзүүлжэ, хунгагшадай списогэй ёһоор шалгагдаад, мүн хунгагшадай список дээрэ тэмдэг хэблэхэнэй хүүлээр, тогтоогдоһон маягтай хунгуулин бюллетеньүүдэ абаха.

Статья 82. Хунгуулин бюллетеньүүдэ гүйсэдэхөөр таһалгадан байра соо ороһон хунгагша болбол голосоо үгэхэ кандидатай.

X БҮЛЭГ

Хунгалтануудай резултатууды тодорхойлог

Статья 88. Голосоуды хунгуулин Участково комиссиин тооложо байһан гэртэ, голосууды тооложо үдэнь общественнэ организацинуудай ба ажалшадай общественнуудай тусхай этимжэтэй түлөөлгөшд ба тэрэһэлэн хэблэлэй түлөөлгөшд байсха эрхэтэй.

Статья 89. Хунгуулин Участково комисси болбол хайрсагууды нээгээд, үгтхөн бюллетеньүүдэй тооо хунгагшадай списогэй ёһоор, бюллетеньүүдэ абһан хүнүүдэй тоотой сасуулаха үзөөд, тэрэ шалгалтынгаа резултатууды хунгуулин округ бүхэндэ голосованин протоколдо бэшжэ оруулха.

Статья 90. Хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшэ болбол хунгуулин Участково комиссиин бүхэ гэшүүдэ байсуулжа, бюллетень бүхэн тушаа голосованин резултатууды сонсохо.

Статья 91. Голосовани хэхэдэ нэгэнхэнэ үлүү кандидатые үлөөһи ябадал, мүн тэрэһэлэн тогтоомол маягһаа ондоо язын бюллетеньүүд үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдохо.

Статья 92. Хунгуулин бюллетенин үнэнтэ байһанда нэжэг гараа наһан, энэ асуудал хадаа хунгуулин Участково комиссиар голосовани хэгдэжэ шиндхэгдэд, протокол соо тэмдэглэгдэхэ.

Статья 93. Хунгуулин Участково комисси хадаа Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор, хунгуулин округ бүхэн тушаа голосованин протоколы хоёр экземплярээр зохёохо, тэрэн дээрэн хунгуулин Участково комиссиин гэшүүд, тэдэнэй тоодо заабол түрүүлгэшэ ба секретаринь гараа табиха ёһотой.

Статья 94. Хунгуулин Участково комиссиин голосованин протокол соо заагдаха ёһотой зүйлүүд гэбэл:

- а) голосууды үгэлгын эхилхэн ба дүүрхэн саг;
- б) хунгагшадай списогтэ оруулагдаһан тус хунгуулин округтой хунгагшадай нийтэ тоо;
- в) хунгуулин бюллетеньүүдэ абһан хунгагшад тус;
- г) голосованида хабаадалсан хунгагшад тус;
- д) үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньүүд тус;
- е) кандидатуудай фамилинуудай зурагдаһан бюллетеньүүд тус;
- ж) депутатадта кандидат бүридэ үгтхөн голосууд тус;
- з) хунгуулин Участково комиссида дүтхэн мэдүүлгүүд болон гомодолнуудай хуряангы улха, мүн хунгуулин Участково комиссиин гарһан шимдэхэбэринүүд.

Статья 95. Голосууды тоололгын ба протоколдо гараа табилгын дүүрхэнэй хүүлээр, хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшэ округ бүхэндэ болоһон голосованин резултатууды комиссингаа заседани дээрэ сонсохо.

гаа фамилине хунгуулин бюллетень бүхэндэ үлөөгөөд, бусадай фамилинууды зураһанайнгаа хүүлээр хунгуулин хайрсаг тэсэе ошожо, тэрэн руу хунгуулингаа бюллетеньүүдэ табиха.

Статья 83. Үзэг бэшг мэдэхэгүй гү, али ямар нэгэн физическэ дутагдалтай дээрхэнэ хунгуулин бюллетеньүүдэ өөрөө гүйсэдэхэ шадахагүй хунгагша хадаа хунгуулин бюллетеньүүдэ гүйсэдэхөөр таһалгадан байра соо хунгуулингаа бюллетеньүүдэ гүйсэдхүүлхын тулада ямар нэгэн ондоо хунгагшые уриха эрхэтэй.

Статья 84. Голосуудаа үгжэ байха үдэ хунгуулин гэр соо хунгалтын агитаци ябуулагдажа болохогүй.

Статья 85. Хунгалтанууд тухай энэ Дүримэй 20-дохы статьягай ёһоор, «Голосовалха эрхэ батаһан үнэмшлэгтэйгөөр» хунгуулин гэртэ ерхэн ноурууды хунгуулин Участково комисси хадаа хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшэ ба секретаринь гарые табиулжа, хунгагшадай список соо оруулжа бэшжэ.

Статья 86. Хунгуулин гэр соохи гуримай түлөө хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшэ харюусалгатай ба тэрэһэй захиралтые тэндэ байгшад бүгэдөөрөө уялгашалан дүүргэхэ.

Статья 87. Хунгалтанууды хэһэн үдэр, хунин 12 наста, хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшэ болбол голосо үгэлгэн дүүрбэ гэжэ сонсохо, тинхээд комисси хунгуулингаа хайрсагууды нээжэ эхилжэ байна.

Статья 96. Голосованин протоколдо гар табиһанайнгаа хүүлээр, хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшэ голосованин протоколэй нэгэ экземплярые конверт соо хэжэ тамгалаад, хунгуулин тусхайта Округной комиссида саг дары нарочнаар эльгээхэ уялгатай.

Статья 97. Хунгуулин бүхэ бюллетеньүүд (үнэнтэ ба мүн үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһонинь тус тустаа) хунгуулин Участково комиссиин тамгаар таһалгадан, голосованин протоколнуудай хоёрдохи экземпляр, хэрэг хүтэлбэри ба тамгатайгаар хамта хунгуулин Участково комиссиин түрүүлгэшээр: городуудтай — ажалшадай депутадуудай городской Соведуудтэ гүйсэдэхэ комитетуудтэ, районно болжо хубаагдаһан городуудта — ажалшадай депутадуудай районно Соведуудтэ гүйсэдэхэ комитетуудтэ, хүдөө ниотагуудта — ажалшадай депутадуудай аймагай Соведуудтэ гүйсэдэхэ комитетуудтэ хадагаламжада тушаагдаха ёһотой.

Статья 98. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй заабари үгтээр хунгуулин бюллетеньүүдэ хадагалгаһан уялга ажалшадай депутадуудай Соведуудтэ гүйсэдэхэ комитетуудтэ даалгадана.

Статья 99. Голосууды хунгуулин Округной комиссиин тооложо байһан гэртэ, голосууды тоологдоһон байсхан тулада общественнэ организацинууд ба ажалшадай общественнууд тусхай этимжэтэй түлөөлгөшд мүн тэрэһэлэн хэблэлэй түлөөлгөшд байсха эрхэтэй.

Статья 100. Ажалшадай депутадуудай аймагай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомоной ба поселково Соведуудтэ хунгаха хунгалтануудай хун-

гуулин Округной комиссинууд болбол хунгуулин Участково комиссинуудай хүргэһэн протоколнуудай үндэһээр голосууды тооложо бүридхэхэ ба округ дотор болоһон хунгалтын резултатууды гаргаха байна.

Статья 101. Хунгуулин Округной комисси болбол Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор, голосованин протоколы хоёр экземплярээр зохёохо, тэдэн дээрэн хунгуулин Округной комиссиин гэшүүд, тэдэнэй тоодо заабол түрүүлгэшэ ба секретаринь гараа табиха.

Статья 102. Хунгуулин Округной комиссиин голосованин протокол соо заагдаха ёһотой зүйлүүд гэбэл:

- а) округ доторхи хунгагшад нийтэ тоо;
- б) хунгуулин бюллетеньүүдэ абһан хунгагшад тус;
- в) голосованида хабаадалсан хунгагшад тус;
- г) үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньүүд тус;
- д) кандидатуудай фамилинуудай зурагдаһан бюллетеньүүд тус;
- е) депутата кандидат бүхэндэ үгтхэн голосууд тус;
- ж) хунгуулин Округной комиссида үгтхэн мэдүүлгүүд ба гомодолнуудай хуряангы улха ба хунгуулин Округной комиссиин абһан шиндэхэбэринүүд.

Статья 103. Голосууды тоололгын дүүрхэнэй ба протоколдо гар табиһанайн хүүлээр, хунгуулин Округной комиссиин түрүүлгэшэ комиссиин заседани дээрэ хунгалтануудай резултатууды сонсохо.

Статья 104. Голосуудай диилхэн олон гэхэ гү, али округ дотор үгтхэн ба үнэн гэжэ тоологдоһон бүхэ голосуудай хахалнаһан олые абһан ажалшадай депутадуудай Сөвөдэй депутатадта дэбжүүлэгдэнэ кандидат хунгагшадан дээрэ тоологдохо.

Статья 105. Хунгуулин Округной комиссиин түрүүлгэшэ болбол депутат болгодохо хунгагшадан кандидатадта тэрэниэ ажалшадай депутадуудай Сөвөдэй депутат болгожо хунгагшан тухай үнэмшлэгтэ үгэхэ. Хунгагшан тухай үнэмшлэгтэ формые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиум тогтоохо.

Статья 106. Голосованин протоколдо гар табиһанайн хүүлээр, хунгуулин Округной комиссиин түрүүлгэшэ голосованин протоколэй нэгэ экземплярые конверт соо хэжэ тамгалаад, хунгуулин тусхайта Аймагай, Городской, городтохи Районно, Сельскэ, Сомоной гү, али Поселково комиссида дары нарочнаар эльгээхэ уялгатай.

Хунгуулин Округной комиссиин түрүүлгэшэ протоколдой хоёрдохи экземплярые хунгуулин

Участково комиссинуудай голосованин протоколнуудай хамта, хунгуулин Округной комиссиин хэрэг хүтэлбэригтэйгөөр ажалшадай депутадуудай тусхайта аймагай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомоной гү, али поселково Сөвөдэй гүйсэдэхэ комитеттэ хадагаламжада тушааха.

Статья 107. Ажалшадай депутадуудай Сөвөдтэ хунгаха, хунгуулин комиссинуудай заседани хүүлээр, хэрбээ тэдэн дээрэ комиссиин бүхэ составай хахалнаһан дэһэнхын хабаадаа наһан, үнэн дээрэ тоологдохо.

Хунгуулин комиссинуудтахи бүхэ асуудалууд голосуудай юрны олонхөөр шиндхэгдэхэ; голосуудай тэнэсэ наһан, — түрүүлгэшын голосо диилжэ абаха.

Статья 108. Хэрбээ диилхэн олон голосууды кандидатуудай нэгэнхынше абаагүй байшо наһан хунгуулин Округной комисси хадаа энэн тухай голосованин протокол соогоо тусгаар тэмдэглэд, хунгуулин тусхайта Аймагай, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ, Сомоной гү, али Поселково комиссида мэдээсэхтээ хамта, эгээ олон голосууды абһан хоёр кандидат тушаа дахин баллотировко сонсохо, мүн хунгалтануудай нэгэнхын турын үнгэрхэнөө хойшо хоёр неделийэ оройтонгүй дахин баллотировко хэхэ үдэрые сонсохо.

Статья 109. Округ доторхи хунгаха эрхэтэй хунгагшад хэхэ хад хубиһаа өсөөниин голосо үгтхэн байгаа наһан, хунгуулин Округной комисси болбол энэн тухай голосованин протокол соогоо тусхай тэмдэглэд, хунгуулин тусхайта Аймагай, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ, Сомоной гү, али Поселково комиссида саг дары мэдээсэхэ, энэ упарта тус комисси хадаа нэгэдэхэ хунгалтанууднаа хойшо хоёр неделин болзорхоо хожомдуулангүй хунгалтанууды шэнээр зарлаха зэргэтэй.

Статья 110. Депутадуудта хунгагдаха кандидатууды дахин баллотировалаха ябадал, мүн тэрэһэлэн үнэн бэш гэжэ тоологдоһон хунгалтануудай орондо шэнэ хунгалтанууды хэхэ ябадал нэгэдэхэ хунгалтада зохбогдоһон хунгагшадай списогээр, хунгалтанууд тухай энэ Дүримтэй бүрин зохицуулан үнгэрэгдэхэ ёһотой.

Статья 111. Ажалшад депутатудай Сөвөдэй составнаа депутатад гарһан ушарта, ажалшад депутатудай дээдхэй Сөвөдэй гүйсэдэхэ комитет болбол ажалшад депутатудай Сөвөдэй составнаа депутатдай гарһаннаа хойшо хоёр наһаа оройтуулангүй, хунгуулин зохихо округо шэнэ депутады хунгаха хунгалта зарлаха.

XI БҮЛЭГ

Гражданинуудай хунгалтын эрхэнүүдэ өбдөһөнэй түлөө харюусалга

Статья 112. Бурят-Монголой АССР-эй ажалшад депутатудай Сөвөдүдтэ Бурят-Монголой АССР-эй гражданин хунгаха ба хунгагдаха эрхээ сүлөөтэйгөөр бөлүүлжэ ябадалдан ямар нэгэн хүн баалалта, мэхэ гого, заналга гү, али эдилгэ гүгэхэ гэхэ мэтын аргаар наад хээд байбал — хоёр жэл хүртээр бол-

зортойгоор сүлөөгөө хаһагдажа, хуулин ёһоор хэнхэгдэхэ.

Статья 113. Хунгуулин документууды буруу болгон зохёо хэһэн ба мэдэхэр байжа голосовани зориута буруугаар тоолоһон Сөвөдэй тушаалта ниур гү, али хунгуулин комиссиин гэшүүн болбол гурбан жэл хүртээр болзортойгоор сүлөөгөө хаһагдажа, хуулин ёһоор хэнхэгдэхэ.

Үбэлдэ эрхимээр бэлдэхэбди

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой коллектив байгша оной дүрбэдэхэ квартал соо сонхын шэл үйлдэбэриингөө хэмжээ үнгэргэшэ гурбадахи кварталайхнаа 50 процентээр дэһшлүүлжэ зорилго урдаа табинхай.

Энэ харюусалгатай зорилгы бодото дээрэн бөлүүлгэ хадаа предпрятниа үблэй условио бэлдэхэньхэ дулдыдаха байна. Заводой хүдэлмэришэд үбэлдэ бэлдэхээр ванна пешэнлээ ба шэл татажа гаргадаг каналдаа капитална заһабари хэжэ байна. Тус заһабари урда жэлнүүдтэхэдэ орходо ондоогоор хэгдэхэ юм. Заһабариин хүдэлмэри тэсбөөр хараалагдаһан 40 — 45 хоногтой орондо 25 хоног соо дуунагдаха, ванна пешэнэй конструкциин ондоо болгодохо ба утаанай гол труба 10 метрээр үндэр болгодохо байна.

Заводой хүдэлмэришэд мүнөө Октябрийн урдахы мурсыөөд хабаадалсаад, үбэлдэ бэлдэхэ амжалтатайгаар бөлүүлжэ байна. Нормоёо үлүүдэн дүүргэгшэд тус үдэр эрхэ бүри олоһорно. Тийн, заһабариин хүдэлмэри графикаараа ябуулагдана. Пешэнэй заһабариин хүндэ хүшэр хүдэлмэришэд хүсэ схэтэ краууд, электрическэ тельферээр механизацилагданхай.

Завод үблэй сезондо гүйсэд хүрэхэ түүхэй эд ба тилишээ бэлдэхэ. Дүрбэ нара соо хүрэхэ кварцева элхэн бин. Моло уһанна татажа абаха жэлэй тусб гүйсэд дүүргэгдэхэ. Заводой транспортна таһар 750 метр нарын кольятый тэмэр харгы, 3 моторно тэргэ, 8 автомашина заһабарила. Заһабари ба барилгын таһагай хүдэлмэришэд 8 квартиратай 4

гэр капиталнаар заһабарила дүүргэхэ. Заводой залуу хүдэлмэришэдэй нийтын байранууд шэрэгдэн ба сагаалагдаһан байна. Капиталнаар заһабарилагдаһан 7 жэлэй хунгуулин байра найн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдаа.

Заводойнгоо территории болбоһон тухэлтэй болгоһор ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. 1760 квадратна метр талмайтай гэртэ штакатурка хэгдэжэ байна. Заводой хүдэлмэришэдэй хүсөөр шэнэ стадион баригданхай. Ужма наруул

Тайван арал уг нутагтай аад, Японидо буудад хитадуудай ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ ба нүхэр И. В. Сталинда эльгэһэн хандалга

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахн сессии

Политическэ тусхай комитедэй октябрин 2-ой заседани

ШАНХАЙ, сентябрин 30. (ТАСС). Тайван арал уг нутагтай аад, Японидо буудад хитадуудай түлөөлгүшдэй конференци ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ ба СССР Союзай Министруудэй Советэй Түрүүлгшэ И. В. Сталинда гуйлта бэшг эльгэбэ. Тайван арал хадаа Хитадай таһаршагүй хуби гэжэ бэшг соо дурсагдана.

Тайван арал уг нутагтай аад, Японидо буудад 40 мянган хитадуудай нэрнээ эльгээгдэн тэрэ гуйлта бэшг соо ингээ хэлэгдэнэ: «Тайван арал уг нутагтай аад, Японидо буудад хитадуудай түлөөлгүшд—бидэнэр, Тайван тухай асуудал тушаа өөһэднэгдэн хандалга бодолы хэлэхэ энэ арга боломжы ашаглабди. Тайван тухай табигдаһан энэ асуудал хадаа Дальна Востогтохи эб найрамдалда ба аюулгүй байдалда хамаадахаа гадна, бүхы дэлхэй дээрхэ эб найрамдалда, аюулгүй байха ябадалда хамаадаха гэһэн хараа бодолы бидэнэр нэгэн ханалаар дэмжэнэбди. Мүнөө үеын оршом байдалай бэрхэтэй байһан ушар-наан, бидэнэр болбол Генеральна Ассамблейдэ энэ бэшг эльгээжэ гэжэ шиндэбди. Танай үзэмжэдэ табигдаха гол пунктнууд нимэ:

1. Тайван арал хадаа Хитадай территориян таһаршагүй хуби мүн гэжэ уласкоордын коллективнэ акцияр тодорюулагдаха.

2. Тайван хадаа Хитадай хуби мүн байһан туладан, тэндэ гадаадын интервенцины хэдгэ хуули буса ябуулганууды зоогохо хэмжээнүүд дары абтаха байна. Тус интервенцины бүхы дэлхэй эб найрамдалда аюул тохоболуула.

3. Нэгэдэмэл Нацануудай Организация Генеральна Ассамблейдэ гү, али Аюулгүйн Совет энэ арсалдаанда сэхэ хамаатай гүрнэй ёһотой түлөөлгүшды уридшалан хангангүйгөөр, тайлбарлан хэлэхэдэ, Хитадай бүхы аралдай үмэнэ харюусаха Хитадай делегациян хэбаадалгагүйгөөр Тайван тухай ямаршы ябуулганууды бөөлүүлгээ бээ бариха ёһотой, ямаршы бусад ябуулгануудай хэдгэ наан, тэһэниэ бүхы хитад арал ямаршы хүсэгүйдэ тоолохо байна.

«Хитадай Тайвацай хамаадаха байһан ябадалынь,— гэжэ бэшг соо тэмдэглэгдэнэ,— уласкоордын хэлсэнүүд дотор бэшгэднэн байха юм. Хитадаг Тайваниэ бусаха тухай шиндэбэри түрүүн 1943 оной декабрин 1-дэ Каирска конференци дээрэ абтаад, хожомын 1945 оной июлинь 26-да Потсдамска декларацияр лаблагдан юм, 1945 оной сентябрин 2-то капитуляцины условинуудта гар табижа, Японии тэрэниэ зүбшөөһөн байна.

Дээрэ дурсагдһан хэлсэнүүдтэ гар табиһан державануудай нэгэнинишэ, США-һэ бэшненишэ, Тайванай хуби заяан тухайда һүүлэй табанжэлэй турша дотор оройдоо дурдаагүй. США-дэ байгаа харюусалгатай органууды ушар байдалы энэ оной эхин хүрэтэр зүбөөр ойлгожо байгаа. 1949 оной декабрин 3-да Гүрнэй Департаментын ноуа меморандум соохи зүйл энэн тухай гэршлэнэ. Тэрэнэ Юнайтед Пресс агентствын 1950 оной январин 3-да Токиодо тунхаглагдан мэдээсэл соо ингэжэ дурсагдһан байна:

«Арадай техникескэ статус хадаа Японии тушаа эб найрамдалай шиндэбэрээр тодорхойлогдох ёһотой, гэбшы, Каирска хэлсэн, Потсдамска декларация ба капитуляци тухай 1945 оной сентябрин 2-ой акт Тайваниэ Хитадай бусан үгхы хараалһан байна.

Энэ документ соо мүн ингэжэ хэлэгдэн байгаа: «Тайван хадаа политическэ, географическа ба стратегическэ талаһан хараад үзэхэдэ, Хитадай хуби болон». Энэниэ үндэнэ болгон, «мүнөө үедэ байгаа байдалы хубилгахын тула өөрингөө

зэбсэгтэ хүсэнүүды Америкын Ходбоото Штадууд ашаглааар хараалнагүи гэжэ президент Трумэн 1950 оной январин 5-да хуулиа ёһоор мэдүүлһэн байгаа. Нүгөө талаһаа, Англи хадаа Тайваниэ Хитадай хуби гэжэ холдсо тоолодог. США-гэй политикны нигэжэ тайлбарилһанай һүүлээр, Англи болбол январин 6-да Хитадай арадай республикы мэдэрээ.

Тайван хадаа Номгон далай дээрэ США-дэ шухала стратегическэ удхашанартай гэгэн ханал бодолы үсэд баримталга нүлөө эхэтэ сэрэгшэдэй зүгһөө хэһэн баалтада гэнтэ буулга хэжэ, президент Трумэн өөрингөө хараа бодолы үндэнөөр хубилган, «Формозой (Тайванай) ерээдүйн статус тодорхойлгы Номгон далай дээрэхи аюулгүй байдалай нэгдэгдэхэ хүрэтэр, Японии тушаа асуудалай эб найрамдалай ёһоор шиндэбгээ хүрэтэр гү, али энэ асуудалы Нэгэдэмэл Нацануудай хараа үзэхэ хүрэтэр хүлээхэ ёһотой» гэжэ нэгэ талаһаа мэдүүлһэн байна.

Саашаа, августын 27-до, ООН-дэхи америкска главно түлөөлгшэ г-н Остиндо эльгэһэн бэшг соогоо, Тайванай юридическэ статус уласкоордын хамтын акциһа бэшэ, ямар-нэгэн ондоо аргаар шиндэбгээ болохогүй гэжэ президент Трумэн мэдүүлһэн байгаа.

Японини капитуляциланһаа хойшо табан жэл үнгэрөөд байхада, Тайванай юридическэ статус шөө тодорхойлогдоогүй гэжэ шалгаад, Америкын Холбоото Штадуудай зүгһөө сэрэгэй интервенци шөөрэхы нэгдэжэ байгаһан дэлхэйн ушар ёһо мэдэхэ олонитын хандалга дайралта хэһэн ябадал болоно гэжэ тус бэшг соо тэмдэглэгдэнэ.

Юридическэ хараа боллохо абаад үзэхэдэ, Тайванай статус хэһэн жэлэй урда тээ тодорхойлогдон байһа, 1945 оной сентябрин 2-то капитуляцины условинуудта Японини гар табиһанай һүүлээр, Хитад хадаа энэ арал дээрэ хуулин хэрэгы бөөлүүлхэ юм гэжэ капитуляцины үедэ союзна державануудай зүблэрнэй һүүлээр, энэ статус хүсэндөө ороһон байгаа. Японии тухайда эб найрамдалай ёһоор шиндэбгээ хүлээхэ хэрэггүй байгаа. Гүрнэй департаментын дурсагдһан документ соо дурсан заагдһанай ёһоор, техникескэ ба формальна гү таланууд тухай асуудалы шиндэбгээ үлэнэ.

Формо ба процедура тухай асуудал үлэнхэй. Энэндэ сэхэ хамаада хадаа ондоо асуудал байхагүй. Гол улда тухайн хэлэхэ болоо наа, тэрэ хадаа бүтэһэн баримта гэшэ. Хэрбээ энэ асуудал, «Номгон далайдахи США-гэй оборондон Тайванай стратегическэ шухала байһан» хараа боллохо ба Формозы хан барисаата державын гарта бариха шухала байһан» хараа боллохо харагдахагүй юм наа, арадай хуби заяан тухай асуудалы дахин табиха үндэнэ баримта байхагүй болоно. Тайван хадаа Каирска ба Потсдамска декларацинуудта гар табиһан националистическэ Хитада гүрнэ гэгэн баталамжа заримдаа гаралда. Энэнэ асуудалы бусадуула. Үндэнөө, Тайваниэ Хитадһаа һадгагдһан ба тиммэлэ Хитадһаа үгтгэхэ ёһотой гэжэ союзна державанууд зүбшөөһөн байгаа.

Энэнэ Хитадай өөртөө шэлэхэ захиргаанай формодо ямаршы хамаагүй, ондоогоор хэлэхэдэ, эсэртэ националистическэ правительствэ гү, али арадай правительствэ хсөрэй алининишэ тус арал дээрэ хуулин эрхэ бөөлүүлхэ ёһотой гэгэн асуудала ямаршы хамаагүй байна. Энэ хадаа иматгал дотордын проблемэ гэшэ. Ямаршы гүрнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарахагүй принцип хадаа уласкоордын эрхын шухала принципүүдэй нэгэн мүн, энэнэ

ООН-эй Уставта бэшгэднхэй. Тайван—Хитадай хуби юм. Хамаарахагүйн принцип хадаа батаар тогтоогдон «эрхын норм» мүн гэжэ мэдэрэгдэн дээрэ-һэ, энэ арал дээрэ гадаадын ямаршы гүрнэй зэбсэгтэ хүсэндэ үзэй байха ябадал сэрэгэй интервенцины акт гэжэ харагдана. Интервенцины тимэ акт хадаа эб найрамдалда ушарулагдан болдо аюул мүн. Мүн энэниэ боллоула хэмжээнүүд дары абтаха ёһотой. Агрессивнэ держава хадаа Тайванһаа шалгаалһан арсалдаанда Нэгэдэмэл Нацанууды тана оруулхы нэгдэнэ. Нэгэдэмэл Нацанууд Тайванһаа мүнөөнэй интервенцины дэмжэхэ гэжэ хараална гэжэ гү? Бидэнэр энэнэ дэтигнэгүйбди.

«Тайванай бээ даанхай байдал тухай хүлээхэ» гэгдгын гадна, гадаадын гүрнөөр тухирагдана, тус хүлээхэ өөрингөө талада олон хүнүүды оруулжа шадаагүй гэжэ бэшг соо тэмдэглэгдэнэ.

«Бидэнэр хитадууд,— гэжэ бэшгэйн тугсхэлдэ хэлэгдэнэ,— Хитадай хубины байхы хүсэндэ. Бидэнэр эдин ба хубагдахагүй Хитадай ашаг туһада хүлээригдэнэбди, бидэнэр хубаарилгын түлөө бэшэ, харин союзай түлөө тэмсэндэ. Бидэнэр өөһэднэгдэнэ бодото захиргаа өөһэдтөө тогтоожо шалдабди. Формальна бээ даанхай байдал манда хэрэггүй. Тайван уг нутагтай хитадуудай нэрнээ хэлэгдэн ямаршы дуралда, хэрбээ Хитадһаа таһалха ябадалда бидэнэ хүргэхэ байгаа наан, арал дээрэ ба тэрэнэй газа тэшые буудад Тайванай арадай бодото эрмэлзэлы харуулжа шалахагүй. Илбесцит хэжэ гү, али ООН-эй харгалзалга тогтохо эргээр манда туһалдажэ үзүүлээр бэлэн байһан хүнүүдтэ «үгы даа, Танда баясхалан хүргэнэбди» гэжэ сэхэ мэдүүлэнэбди.

Тиммэлэ, өөһэднэгдэнэ харгалзалга гэгшэбди гэжэ худалаар нэрлэн ямаршы хүнүүдэй хойнохо ябахгүйн Нэгэдэмэл Нацанууды үнэн зүрхэнөө гуйнабди.

Манай хараа бодолы согсолон, бидэнэр хадаа Нэгэдэмэл Нацанууд урдында аллар үнэн зүб байдал дэмжэхэ ба эб найрамдал хангаха эрмэлзэхэ байха гэжэ үнэн зүрхэнөө найданабди. Мүнөө үедэ нимэ зорилго туйлаха эгзэн шухала замуудай нэгэнинишэ юуб гэжэлдэ, доро дурсагдһан дүнгүүдтэ хүргэхэ ябуулганууды хэжэ хэрэгтэй гэгбди:

1. Хитадай хуби байгаа Тайванай юридическэ статус баталха.

2. Тайван дээрэ мүнөө үедэ байгаа Гадаадын зэбсэгтэ хүсэнүүды дары гаргаха ябадал бөөлүүлжэ, ушарын, интервенцины энэ акт хуули буса байна.

3. Ямар нэгэн ушараар арал дээрэ харгалзалга тогтоохо гү, али тэрэниэ Хитадһаа халгаха ябадалда асарха дуралда буруушаха.

Дээрэ дурсагдһан зүйл хадаа манай ойрын зорилгонууд гэшэ. Формоза уг нутагтай аад, Японидо буудад хитадууды түлөөлгшдэй конференци. Конференцины нэрлэнэ петицид гар табигда: Ли Янь-ши, Гань Вень-фан, Лю Цзи-шен, Цзен Шень-мао, Сис Ци-ци, Уан Сю-фен, Ли Су-ши, У Юн-циан, Чен Гун-ван, Лю Мин-тен, Лю Чунь-му, Чен Вень-чу.

НЬЮ-ЙОРК, октябрин 3. (ТАСС). Америкска интервенцины баадахан условинуудай ёһоор Корейдхи дае «шиндэхэ» гэгдгэ гүналха зорилготой 8 гүрнүүдэй резолюци туссаа үгэ хэлэгдэн Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедтэ мүнөөдэр үргэлжэлөө.

А. Я. Вышинский түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Сенябрин 30-да үгэ хэлэгдэнэ США-гэй түлөөлгшэ Остин хадаа Корейдхи событинуудай түлөө харюусалгы Советскэ Союзда тохохы нэгдэбэ, тинэн энэнэ баримтанууды зориута хазайгууллахан ябадал мүн гэжэ Вышинский элиүүлэбэ. США болбол нэгэдэмэл, бээ даанхай, демократическа Корейе байгуулаха тухай гадаадын хэрэгүүдэй Министруудэй Советдээр баталагдан 1945 оной англо-америкска-советскэ хэлсээ арасан байгаа гэжэ Вышинский мэдүүлэбэ.

Корейе тухай Московско хэлсээн хадаа бээ даанхай, демократическа, нэгэдэмэл ёһо журамны тогтохо хэрэгтэ Корейскэ арадай демократическа партинуудтай ба организацинуудтай консультаци хэшы хараалһан байгаа гэжэ А. Я. Вышинский хэлэбэ. Гэбшы, США болбол профсоюзудай Корейскэ федерация ба Бүхэкорейскэ тарашадай союз гэгэ мэтын органуудтай консультаци хэшы араса. США хадаа 3 державануудай хэлсэндэ эсэргүүсэһэн 17 организацинуудтай консультаци хэшы үлүүдэ тоолобо, Московско хэлсээ дэмжэһэн оройдоо 3 организацинуудтай консультаци хэшы зүбшөөһөн тухайда мэдүүлһэн байгаа.

Тиммэлэ, США-гэй түлөөлгшд 1946, 1947, 1948 онуудта США-гэй гадаадын политикын шэлгэлы тоолоо харуулан байһа. Энэ хадаа Московско хэлсээнэй эгзэн гол принципүүды Холбоото Штадуудай зүгһөө эблэн ябадал болоно. Остин ба 8 державануудай резолюцины тэрэнэ-тэй хамта зохёогшол хадаа нэгэдэмэл, бээ даанхай ба демократическа Корейе байгуулаха гэжэ мэдүүлнэ. Гэбшы, резолюцины «Нэгэдэмэл командованитай» консультаци хэжэ тэндэ ёһо журам тогтоохы хараална. Энэнэ командованитын захиралтанууды сэхэ дүргэхэ гэгэн удхатай.

США-гэй хичалта доро Урда Корейдэ болон хунгалтанууд хадаа нимэ хэмжээ-ябуулгын дүнгөөр ямар янзын «демократи» байха болохы харуула. Эдэ хунгалтануудай үедэ демократическа эрхэнүүды шэрүүн хатуугаар дараһан байгаа. Урда Ко-

рейдэ демократическа олон удаа-ридагыды арестованһан ба демократическа организацинууды мүрдэнэн баримтанууд олон байһа. Демократическа, бээ даанхай, нэгэдэмэл Корейе байгуулаха тухай 3 державануудай шиндэхэ-рини тала баригшальны мүн гэжэ мэдээтэй болоһон организацинуудта эсэргүү нимэ хэмжээнүүд бөөлүүлэгдэн юм.

Московско хэлсээ США үялгата ёһоор бөөлүүлхэ ёһотой гэжэ Советскэ Союз тоолоно. США ондоогоор болоно гэшэ ха. Гэбшы, США-гэй түлөөлгшэ корейскэ асуудалай бодото түүхы ханажа үзэхэ ёһотой.

Урда Корейдэ 1950 ондо болон хунгалтануудай үедэ демократическа бүхы гол принципүүды эблэжэ, демократическа ноуруудта эсэргүү Ли Сын Ман гэгшын бүлгэй ябуулһан террор тухай Вышинский хэлэбэ. Тэрэ үедэ боложо байһан терророй условинуудта сүлөөтэ хунгалтанууды хэжэ аргагүй байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлэбэ. Терророй политика арадай эбзүүрхэлы угаа эхээр үүдхэнэ байна. Ли Сын Ман гэгшын ябуулһан терроры, тэрэ-шэн Урда Корейын экономика байдалай муудланиэ ООН-эй Корейскэ комисси тэрэшэлэн мэдэрһэн байгаа.

США хадаа Ли Сын Ман гэгшын фашистска бүлгэтэ бурин дэмжэлгэ үзүүлэ гэжэ Вышинский тэмдэглэбэ. Олон арестнууд ба террор боложо байбашы, 1950 оной хунгалтанууд дээрэ лисымановска кандидатудай 70 проценти диндэ гэжэ ООН-эй комисси мэдэрһэн юм.

Ли Сын Ман гэгшын бөөлүүлжэ байгаа даралта ба террор Корейдхи мүнөөнэй гражданска дай үүдхэб гэжэ Вышинский мэдүүлэбэ. Урда Корейдэ аралы дарлахатаа хамта, лисымановска бүлгэ хадаа хойтокореецүүдтэ довтолхы бэлдэнэ байна. Корейе эб найрамдалай ёһоор нэгдүүлхэ гэгэн бүхы нэгдүүлгэны бурруушажа, лисымановска бүлгэ хадаа дай үүдхэхэ мэдүүлгэнууды элээр хэлэг байһан ба Хойто Корейдэ довтолхоор хараалһан тухайдаа соносхоһон байна.

Корейскэ арадай-демократическа республикада довтолхын урда тээ, америкска эзэлгынгээ заабаряар нэгэ жэл үлүүтэй саг соо үргэн бэлдэхэлы Ли Сын Ман гэгшын бүлгэй ябуулжэ байһаниэ харуулан олон тоото мэдүүлгэнууды ба документүүды Вышинский харуула. Генеральна Ассамблейн түрүүлгшэ ба ООН-эй генеральна секретарь хадаа

Корейскэ арадай-демократическа республикада посланиууды ёһон байһа. Лисымановска бүлгэ дээрэгдхи америкска комисси Муччо гэгшэ 1949 оной зун америкска сэрэгэй миссин голлогшы, тэрэшэлэн лисымановска ёһо журамтай түлөөлгшэд дууджа, асаргаад, «дотооды аюулгүй байха ябадал хангаха таша» хэмжээ ябуулганууды Хойто зүгтэ эсэргүү камини эхилхэ хэрэгтэ эсэргүүсэһэн олонууды усадхаха зорилготой арестнууды 1949 оной июль 4-август харангудта хэшы дарахан байгаа гэжэ тэдэ посланиууд харуула.

Америкска генерал Роберт нимэ хэмжээ-ябуулганууды бөөлүүлхэ үзсөб зохёжо, тэрэ-шэн бөөлөлтө хинан шалгаад байгаа. Энэнэ боложо олон ябадал ба зуугаад дереванууд, 40 мянган гэрнүүд үгы хэдлэн ушарын тэдэндэ һууһан хуурады партизануудай энэрхы хандаа гэжэ нэгдэгдэн байһа. Лисымановска бүлгэй түлөөлгшд дайнай операциянууды эхилхын тула үһэн-сэрэгэй агаарай базанууды ямаршы сагта Холбоото Штадууды дамжуулан үгэхэ тухай түсбүүды зохибо. Бусад түсбүүдынь Хойто Корейдхи заволуулы, түмэр замууды, хүүрэнүүды үгы хэжэ ба арал зонин алаха гэжэ уридшалан хараалһан байна.

Тинхэ зуура, — гэжэ Вышинский хэлэбэ, —38-дахн парламэнтны зүбшан олон тоото индентүүд эмхидхэгдэн байһа. Май ба июнь харангуд Корейдэ түүхэлхы эгзэн хүшэр хүндэ байһа. Ли Сын Ман гэгшын ранауд байха юм гэжэ Ли Сын Ман хэлэхэдэ, агрессини эхилдэ сагын дүтөлөө гэжэ тодорхойлоо харуула. Энэ хадаа Корейдэ Даллесай ошонон үедэ тулалд мүн тэрэниэ олопууд соо байһа наар харуулан фотографиянууды бии гэжэ Вышинский тэмдэглэбэ. «Коммунизма эсэргүү тэмсэ дэмжэхээр США-гэй бэлэн байһан тушаа июнини 19-дэ Далайсай хэһэн мэдүүлгы Вышинский дурдаба.

Эдэ бүхы баримтанууд бодото гэмтэдынь хэч байһаниэ харуула. Хойто Корейе «агрессив» эхлэндэ гэмтэй байһан хэбэртэ гээр америкскачуудай хэһэн дүлгэлы бурин буруушааха гэжэ Вышинский хэлэбэ. США-гэй түлөөлгшд событинууды бурин гаар харуула, тинэн баримтанууды хазайгуулаха хэцүү ООҢ-эй элдэб янзын органууды зүгһөө Уставы эбдэхэ ябадал хүргэнэ байна.

Корейдхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армин Главна командованин мэдөөсэл

ПХЕНЬЯН, октябрин 3. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армин Главна командовани октябрин 3-най үглөгүүр иигэжэ мэдээсэбэ:

Сеулай райондо Арадай армин частьнууд америкска сэрэгүүдтэй хатуу шанга байлаанууды ябуулжа үргэлжэлһөөр. Авиацияр ба танкнуудар дэмжэгдэн дайсан хадаа Сеуллаа хойшоо дайсхы нэгдэжэ атаканууды хэбэ. Гэбшы, Арадай армин частьнууд дайсанай нэгдэлгэнууды эбдэнэ байна.

Сентябрин 30-да зүүн шэглэлэй зарим участогууд дээрэ дайсан хадаа Арадай армин частьнуудай позицинуудта үсэд атаканууды дүрбэ дахин хэбэ. Арадай армин частьнууд дайсанай атаканууды гэдэргэн сохёб. Эдэ байлаануудта дайсанай 200 гаран солдалууд болон офицерүүд алагдһан ба шархатаһан байна. Олон тоото бүү зэбсэгүүд ба номо хэрэгсэлүүд абтаа.

ПХЕНЬЯН, октябрин 3. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армин частьнууд довтолгоо үргэлжэлүүдэн. Гэбшы, Арадай армин частьнууд контратакануудта ба гар тулалдаануудта орожо, дайсанай дабалшы наатуулан бариха байна. Нүүдэй хэһэн үедэ болон байлаануудта дайсанай амиды хүсэндэ ба техникэдэ ехэ гэгдгэ хоролгонууд ушаруулагдаа.

Сеулай райондо Арадай армин частьнууд хадаа Арадай армин частьнуудай хамгаалалтын позицинууды сүмэлжэ гарахы нэгдэн дайсанай довтолгы зоғсоо-

жо, тэрэндэ ехэ гэгдгэ хоролгонууды ушаруула.

Октябрин 2-то, Арадай армин частьнууд Сеуллаа хойшоо довтолхы нэгдэн дайсаниэ эрд контратакануудар гэдэргэн сохило. Эдэ байлаануудта Арадай армин частьнууд дайсанай 5 танк ба сэрэгэй бусад олон техникэ үгы хэһэн байна.

Октябрин 2-то Арадай армин частьнууд Пхеньянда довтолһон дайсанай хүнгэн нэгэ бомбардировщик ба нэгэ истребителине буудажа унагааба.

ПХЕНЬЯН, октябрин 4. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армин частьнууд америкска сэрэгүүдтэй хатуу шанга байлаанууды ябуулжа үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армин Главна командовани октябрин 4-эй үглөгүүр мэдээсэбэ.

Сеулай райондо америкска сэрэгүүд авнацин, танкнуудай ба артиллерийн дэмжэлгээр довтолгоо үргэлжэлүүдэн. Гэбшы, Арадай армин частьнууд контратакануудта ба гар тулалдаануудта орожо, дайсанай дабалшы наатуулан бариха байна. Нүүдэй хэһэн үедэ болон байлаануудта дайсанай амиды хүсэндэ ба техникэдэ ехэ гэгдгэ хоролгонууд ушаруулагдаа.

Сентябрин 29-дэ Сеулай райондо болон байлаануудта Арадай армин частьнууд америкска 6 самолеты буудажа унагааба.

Французска правительствын хорото хэмжээ-ябуулганууд

ПАРИЖ, сентябрин 30. (ТАСС). Республикын президент Ориоль гэгшын түрүүлгшэ дотооды Францины министрүүдэй советэй заседани болоо. Оройной экономикы сэрэгэй релсэдэ саашалда оруулха тухай гэршлэн шиндэбэригүүд тус заседани дээрэ ёһота. Французска правительствын үнгэтэ металлнууд, модо, арды хлопок экспортировагы хорто ба буладай, промышленна зарим дүхтэрэлы ба химическэ продукцияудай экспорты эридээр зурзаарлаха гэжэ шиндэбэ.

«Французска территорияне хангаулхэ гэдгэ тухай шиндэхэ гаалхэ энэ заседани дээрэ абта. Энэнэ французска зонхалд ноуруудай хархис политика тушаа арадай эсэргүүсэлтэ дараа ябадалда шэглүүлэгдэнэ политическэ хэмжээнүүд болоно.

Тус шиндэхэбэригүүд болон оройной бүхы районуудта, деревануудтэ, городуудай кварталнуудта, предпринятинууд дээрэ ба эмгэ зургаануудта тусхай «территориальны отряднууды» байгуулжэ гэжэ хараална.

Энэнгэй дашарамдууны «Юманите» газетэ иигэжэ бэшэ: «Жюль Мокын дуралдаха. Дарнаий милицины тухай (Францие немецүүдэй эзэмлэ үеын фашистска отряднууд) фашистска милици байгуулһан хэнь. Энэ милици Дарнаий хан үеын хичи шэнгээр, мүрдэлэ провокаци болон хэлээлтэ эрмэлзэнэ байна. Энэ хадаа «Оронинэ гаалха бэшэ, харин орон дотор ардага эсэргүү дай ябуулха зорилготой зэбсэгтэ армия мүн».

Харюусалгатай ректорай орголгоно Ц. Б. БУДАК

Французска компартийн ЦК-гэй пленумай шиндэхэбэригүүд

ПАРИЖ, сентябрин 30. (ТАСС). Французска коммунистическэ партиин Центральна Комитетэй пленум үсгэлдэр Парижда болоо. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлы үргэдэхэ тухай Морис Торезэй элидхэхэ пленум нэгдэбэ. Центральна комитет болбол «Фашистска шэнэ милицие байгуулаха ябадалда эсэргүү» протестын резолюци, Лео Фигертэй ба Анри Мартэнгэй нэгэн ханалтай байһан тухай резолюци, түрмэдэ хаагдһан эб найрамдалай тала бариха бүхы хүнүүды сүлөөлхы эриһэн резолюци нэгэн ханалаар абаба.

Морис Торезэй элидхэлые найшаан ба компартийн элбхитэдэй болон организацинуудай гол зорилгонууды тодорхойлоһон политическэ резолюци тэрэшэлэн нэгэн ханалаар абаба. Французска коммунистическэ партиин Центральна Комитет бол правительствээр абтаһан фашистска шэнжэ шанартай хэмжээнүүды хүдэлмэршын ангини ба бүхы арадай үмэнэ элиүүлнэ. Мок ба Кэй гэгшэдэй дуралдаһан территорияна харуулы ба милицие байгуулаха хадаа Плевенэй правительствын нимэ бодолы харуула гэгбэл: нэгдэхээр, национальна бээ даанхай байдалы эб найрамдалы хамгаалаха ябадалда эсэргүү хэлээлтэ мүрдэлгын гэмтэ политикы республиканска хуули ёһондо зүришэн ябуулжа; хоёрдохоор, Францины хан ба союзник — Советскэ Союзда эсэргүү дай бэлдэхэлы түргэдхэ-

хэ гэгэн болоно. Центральна комитет ажалшадые, бүхы республиканска бүхы патриотууды нигэжэ уралаба: а) дай үүдхэгшэдэй гэмтэ тусбууды эблэхэ; б) милицидэ орохо дуратай хүнүүд хадаа арадай дайсад, америкска империалистнуудай агентнууд гэжэ тоолодохо байха гэжэ тайлбарилжа; в) предпринятинууд дээрэ, городууд ба деревануудтэ олоной үргэн хүдлөөлө эмхидхэхэ, шэнэ милицины байгуулагдаха ябадалда эсэргүүсэһэн ябуулганууды хэжэ ба хилэмэнэй түлөө, эрхэ сүлөө, эб найрамдал ба бээ даанхай байдалай түлөө ажалшадай тэмсэл шангадха.